

Spreken groep 4

Doelen

Eind groep 4 kunnen leerlingen spreken over onderwerpen die concreet en vertrouwd zijn. Kinderen leren bij de voorbereiding van een presentatie relevante informatie te selecteren en ze maken gebruik van geheugensteuntjes. Kinderen evalueren taalgebruik, luisterprocessen en argumentaties van zichzelf en van anderen. Ze kennen verschillende genres in mondelinge teksten.

Didactische richtlijnen

Richtlijn 1: Creëer en benut gelegenheden om leerlingen verhalen te laten vertellen en stel hier ook eisen aan.

Stimuleer kinderen op jonge leeftijd verhalen te vertellen. Het vertellen van verhalen verkleint de drempel naar het presenteren. Daarbij hoeft het niet om fictieve verhalen te gaan. Aan de hele klas vertellen wat je hebt meegemaakt, draagt bij aan allerlei aspecten van taalvaardigheid en vormt een uitstekende gelegenheid om de drempel naar het presenteren te verkleinen. In de onderbouwklassen kan dat uitstekend aan de hand van beeldmateriaal dat de kinderen zelf hebben meegebracht van thuis. Laat kinderen foto's van de vakantie, van thuis, van familieleden of huisdieren meenemen.

Ook verhalen navertellen is belangrijk, bijvoorbeeld aan de hand van een prentenboek. Kinderen leren zo hoe een verhaal is opgebouwd en leren ook steeds beter in eigen woorden het verhaal na te vertellen. Stel, om dat proces optimaal te begeleiden, eisen aan het vertellen, geef tips, laat leerlingen reflecteren op de vorm.

Richtlijn 2: Zet drama in om kinderen verhalen te laten vertellen.

Organiseer ook drama-activiteiten waardoor leerlingen gestimuleerd worden te vertellen, bijvoorbeeld in een rollenspel naar aanleiding van een verhaal. Door een verhaal na te spelen, leren kinderen zichzelf niet alleen goed uit te drukken, maar krijgen ze ook inzicht in de opbouw van verhalen. Veel kinderen kunnen zich beter identificeren met personen in het verhaal als zij zich verkleden. Ook de aanwezigheid van poppen kan kinderen stimuleren om communicatieve situaties uit het dagelijkse leven te imiteren, een verhaal na te spelen of een eigen verhaal te bedenken.

Richtlijn 3: Ondersteun leerlingen bij de voorbereiding van een presentatie.

In de voorbereidingsfase zoeken de leerlingen informatie op en verwerken deze in hun presentatie. Help de leerlingen hoe zij dit stap voor stap kunnen doen. Help ze een onderwerp te kiezen, informatie te verzamelen, informatie te selecteren en te ordenen, een 'draaiboekje' op te stellen, hulpmiddelen vast te stellen en een veilige oefensituatie te creëren.

Richtlijn 4: Laat leerlingen een presentatie in tweetallen of in kleine groepjes voorbereiden en presenteren.

Een presentatie houden is voor veel leerlingen moeilijk en spannend. Voor hen kan het veilig en leerzaam zijn om een presentatie in tweetallen voor te bereiden en te presenteren; de leerlingen hebben dan houvast aan elkaar en leren ook van elkaar.

Richtlijn 5: Zorg ervoor dat er na afloop van een presentatie gelegenheid is om vragen te stellen.

Gelegenheid om vragen te stellen naar aanleiding van een presentatie dient een vast onderdeel te zijn van de cyclus. Maak hierbij altijd onderscheid tussen informatieve en kritische vragen. Als bij de nabespreking blijkt dat andere leerlingen ook kennis hebben over het onderwerp, kan er een boeiende discussie ontstaan.

Richtlijn 6: Zorg ervoor dat er na afloop van een presentatie gelegenheid is voor reflectie en het geven van feedback.

Geef als leerkracht gerichte feedback maar betrek ook leerlingen daarbij. Bespreek volgens een vast patroon met de leerlingen de verschillende onderdelen van de presentatie na. De feedback kan betrekking hebben op de informatieve waarde van de presentatie, de duidelijkheid van de informatie, de opbouw van het verhaal, de formulering en de interactie met het publiek.

Tijdsbesteding

Zorg dat door het jaar heen alle kinderen minstens twee keer de kans krijgen om een presentatie te houden.

Toetsing en differentiatie

Toetsmateriaal op het gebied van spreekvaardigheid is helaas nauwelijks voorhanden, dus u zult opdrachten moeten inzetten als toets.

Differentiatie is in de eerste plaats mogelijk door te variëren in de nabijheid van de opdrachten: 'dichter bij huis' of meer 'school'. Daarnaast kunt u variëren in de mate waarin u de beoordelingscriteria hanteert.